

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	27312 Богослов'я
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	041 Богослов'я

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	27312
Назва ОП	Богослов'я
Галузь знань	04 Богослов'я
Спеціальність	041 Богослов'я
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Дудченко Андрій Володимирович, Жук Андрій Васильович, Дуда Назар Миронович (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	28.09.2021 р. – 30.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/scienc/07%20slovnyk/page02
Програма візиту експертної групи	https://drive.google.com/file/d/1zhDacZJapsiM4RdDE_xl6wlrXW57OdyW/view

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ЗВО має багато позитивних сторін, а також потенційні можливості та бажання до вдосконалення й розвитку. За останні роки ОПП суттєво вдосконалено, враховано і виправлено більшість зауважень зроблених ЕГ. Навчання і викладання за ОПП сприяє досягненню програмних цілей і результатів навчання. Гарант і викладачі працюють над вдосконаленням ОПП і до цього залучають стейкхолдерів (роботодавців, здобувачів та випускників).

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

- ОПП за спеціальністю 041 Богослов'я має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЧНУ.
- У ЧНУ сформована традиція та досвід богослов'я.
- В ОПП враховуються думки різних стейкхолдерів.
- ОПП має чітку структуру, а зміст відповідає предметній області спеціальності 041 Богослов'я.
- В ОПП належну увагу приділено практичній підготовці здобувачів вищої освіти для подальшої професійної діяльності.
- Надано великий обсяг дисциплін вільного вибору студентів.
- Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.
- Нормативні та вибіркові дисципліни ОПП добре забезпечені навчально-методичними матеріалами.
- Активно використовується система дистанційного навчання.
- Всі кваліфікаційні роботи за ОПП та друковані видання кафедр проходять обов'язкову перевірку на плагіат програмою Unicheck.
- Викладачі ОПП мають відповідну кваліфікацію і мотивовані до розвитку, дбають про закордонні стажування, оновлюють зміст дисциплін, публікують наукові статті, розробляють методичні матеріали, підручники.
- ЗВО забезпечує здобувачів необхідною підтримкою через викладачів, кураторів та інших працівників університету.
- Бібліотека укомплектована і має електронну базу та надає доступ до міжнародних наукометричних баз публікацій.
- ОПП (студенти та викладачі) мають доступ до програми Еразмус+ та до Erasmus Student Network.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

- Рекомендуємо активніше залучати випускників до систематичної співпраці з метою подальшого оновлення ОПП.
- ЕГ визнала як позитивну практику вибіркових дисциплін, однак рекомендувала узгодити між собою прописану в положенні можливість читати дисципліну за наявності 7 здобувачів, які обирають дисципліну, і реальною практикою вибору дисципліни 4 здобувачами.
- ЕГ рекомендувала впровадити у перелік ОК «Англійську мову за професійним спрямуванням».
- ЕГ рекомендувала замінити профорієнтаційну співбесіду на додаткову профорієнтаційну сесію, під час якої здобувачі без базової богословської освіти зможуть отримати основні знання з богословських дисциплін.
- ЕГ рекомендує краще комунікувати здобувачам можливості участі у неформальній та інформальній освіті та подальшого визнання її результатів, і заохочувати до студентської мобільності.
- Необхідно посилити інтернаціоналізацію ОПП та активніше заохочувати здобувачів і викладачів до участі в програмі Erasmus+.
- Активніше запрошувати гостей викладачів, в тому числі з інших ЗВО України та закордону.
- Хоча чинне законодавство і нормативні документи ЗВО й не передбачають обов'язкового оприлюднення у вільному доступі на сайті всіх кваліфікаційних робіт, ЕГ з метою покращення якості підготовки здобувачів радить завчасно, до захисту, оприлюднювати у відкритому доступі на сайті всі магістерські роботи, та після захисту зберігати їх у вільному доступі.
- Серед роботодавців слабо представлені світські організації, а це є важливим для тих, хто не планує професійну діяльність пов'язувати з церковною посвятою (зокрема, для жінок). Залучення до співпраці світських організацій сприятиме розвитку ОПП та потенційному зростанню числа вступників.
- Залишається в силі рекомендація попередньої ЕГ підсилити кадрове забезпечення ОПП фахівцями з богослов'я, в тому числі за рахунок розширення кола гостей викладачів з інших (не тільки православних) ЗВО. Потрібно також активніше залучати викладачів до міжнародних навчальних і наукових проєктів.
- ЕГ рекомендує посилювати бібліотечний фонд найновішою богословською літературою, в тому числі іноземними мовами.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Ознайомившись з інформацією про історію університету, розміщеною на сайті ЧНУ http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/01%20pro_univer, ЕГ відзначила історичну тяглість присутності богослов'я в даному університеті. Як зазначено на сайті ЧНУ, Університет було засновано 1875 р., і першими факультетами були богословський та юридичний. Хоча в радянські часи богослов'я було заборонене, відразу після проголошення незалежності України ЧНУ відновлює підготовку студентів богословів. Як відзначив ректор ЧНУ Р. Петришин, ОПП Богослов'я для Університету є іміджевою, адже у статуті ЧНУ основоположними цілями є підготовка креативних висококваліфікованих фахівців, що відповідає меті ОПП Богослов'я. Крім того, присутність студентів і викладачів богослов'я допомагає утвердженню в повсякденному житті університетської спільноти найвищих моральних стандартів поведінки, що відповідає основоположним цілям Університету (Статут ЧНУ №1.6. <https://drive.google.com/file/d/oB1PzclSOKFQnVm9xSzJHdWs1X3BVdTRSMWoxUj1Nb1dRYzFr/view?resourcekey=o-S-VTuQ81cyYfigMt1-HRcA>). ЕГ ознайомилася з цілями ЧНУ та ОПП Богослов'я, які знаходяться в документах, наданих гарантом ОПП до Національного агентства та виставлених для публічного ознайомлення на сайті ЧНУ в розділі «Нормативні документи» за посиланням: http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/zaginf/04%20ofic_inf/01%20normdocs, та констатувала наявність на сайті Університету усіх нормативних документів, які регулюють освітній процес в ЧНУ. Про місію і цілі ЧНУ зокрема говориться в Статуті університету, як також в Стратегічному плані розвитку ЧНУ на 2019-2026 роки та Концепції розвитку ЧНУ на 2012-2022 роки. Відповідно до Концепції розвитку ЧНУ місія Університету – сприяти розвиткові системи освіти та науки Чернівецької області шляхом підготовки, перепідготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних фахівців, здатних активно діяти в умовах ринкової економіки та соціального партнерства. Мета ОПП має чітке формулювання і спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі богослов'я, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми в даній галузі. Проаналізувавши статут та нормативні документи ЧНУ та ОПП, провівши зустрічі зі стейкхолдерами, ЕГ дійшла висновку, що ОПП другого магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я в ЧНУ має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії Університету.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Проаналізувавши документи та заслухавши стейкхолдерів, ЕГ пересвідчилася, що в ОПП враховано думки різних стейкхолдерів. Цілі ОПП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб зацікавлених сторін. Доказом цього є фокус групи зі стейкхолдерами (роботодавцями, студентами та випускниками), як також надані гарантом документи і посилання на сайт. ЕГ з'ясувала, що основними роботодавцями для випускників ОПП є Православна Церква України, а зокрема керуючий Чернівецько-Хотинською єпархією ПЦУ архієпископ Герман та керуючий Тернопільською єпархією ПЦУ єпископ Нестор, більшість випускників ОПП працюють у структурах ПЦУ священнослужителями, та єпархіальними працівниками. Так, в листі архієпископа германа №1 від 10 січня 2018 року висловлено прохання внести до вибіркового блоку дисципліни: Біблійне богослов'я Старого і Нового Завіту, Економія та біоетика, Церковне мистецтво та архітектура. А єпископ Нестор в листі №5 від 12 січня 2018 року дає рекомендацію збільшити кількість кредитів на богослужбово-гомілетичну практику. Як бачимо, в ОПП дані пропозиції були враховані. Також варто зауважити, що попередня ЕГ відзначила саме ці зауваги як такі, що потребують усунення. Про внесення змін в ОПП на підставі звернення стейкхолдерів свідчать також інші численні документи, надані ЕГ гарантом ОПП, а зокрема протоколи засідань проектної групи ОПП Богослов'я ЧНУ, до якої ввійшли представники ОПП і стейкхолдери: №1 (12.02.2020), №2 (03.03.2020), №3 (19.06.2020), та багато інших протоколів, які засвідчують залучення, обговорення та врахування пропозицій від широкого кола стейкхолдерів (роботодавців, викладачів та здобувачів). Про врахування думки стейкхолдерів ЕГ переконалася також на фокус-групах зі здобувачами, випускниками та роботодавцями, які засвідчили, що їм регулярно надавалася можливість заповнювати анкети, відгуки та провадилися розмови про способи покращення ОПП. Як доказ таких опитувань на сайті ЧНУ у вільному доступі розміщені відгуки здобувачів http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=6429. З'ясувавши, що при розробці та оновленні ОПП враховані думки різних стейкхолдерів і ведеться співпраця зі здобувачами та роботодавцями, однак для покращення ефективної співпраці з випускниками ОПП, які сильно вболівають за розвиток Університету, ЕГ рекомендує покращити співпрацю з випускниками шляхом творення асоціації випускників, або інших структур, які допоможуть покращити співпрацю з випускниками, адже декілька з випускників на фокус-групі висловилися, що не пригадують про опитування і про запрошення поділитися своїми відгуками чи заповнити анкету, відзначивши, що про покращення ОПП говорили, але лише при неформальних зустрічах з окремими одногрупниками та викладачами.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

ЕГ, проаналізувавши документи, пересвідчилася, що цілі ОПП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОПП. ЕГ констатувала, що ОПП опрацьована з урахуванням освітніх тенденцій, які впроваджуються в інших навчальних закладах України, зокрема у ЗВО, в яких існують подібні ОП: Київська православна богословська академія, Карпатський університет ім. Августина Волошина, Український католицький університет тощо. Також враховано інформацію, що міститься в проєкті Tuning Educational Structures in Europe. Про співпрацю з іншими ЗВО як в Україні так і закордоном свідчать численні договори. Та найтісніша співпраця даної ОПП відбувається з ЗВО ПЦУ. В рамках співпраці відбуваються регулярні зустрічі ректорів вказаних закладів, на яких обговорюється діяльність вказаних закладів <https://osvita.pomisna.info/novyny/11-rektory-zakladiv->

vyshchoi-dukhovnoi-osvity-ptsu-prezentuvaly-suchasnyi-stan-vvirenykh-im-osvitnikh-ustanov.html. Про регулярну участь в обговоренні ОПП Богослов'я на цих зустрічах засвідчив під час фокус-групи голова Управління духовної освіти і богословської науки Православної Церкви України ректор КПБА професор протоієрей Олександр Трофимлюк. Чудовим прикладом врахування освітніх тенденцій ОПП Богослов'я є звернення до провідних спеціалістів даної галузі з інших ЗВО. Так, отримано рецензію на ОПП від доктора богослов'я прот. Василя Рудейка (УКУ, відгук від 15.06.2020) про зменшення кількості кредитів у багатокредитних курсах. Пропозиції були заслухані і враховані на засіданні проектної групи ОПП 19.06.2020. Та рецензія від Тетяни Котлярової (НПУ ім. М. П. Драгоманова, рецензія від 08.07.2021). Гарним прикладом врахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці і викликів часу є співпраця з роботодавцями, які під час обговорень дали конкретні пропозиції, що відповідають їх регіональним потребам і які в подальшому були впроваджені в ОПП. За рекомендацією архієпископа Нестора (№5 від 12.01.2018) в ОПП збільшено кількість кредитів для наскрізної богослужбово-гомілетичної практики, а під час зустрічі з стейкхолдерами (протокол №1 від 12.02.2020), задля вдосконалення богослужбово-гомілетичної практики в галузевому контексті, прийнято рішення урізноманітнити форми її реалізації. На засіданні проектної групи ОПП Богослов'я архієпископ Герман рекомендував ввести в перелік вибіркових дисциплін курс румунської мови, що посилить регіональний контекст програми (протокол №1 від 12.02.2020).

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я відсутній. Проаналізувавши документи, надані ОПП, і поспілкувавшись із стейкхолдерами, учасниками освітнього процесу і випускниками, ЕГ дійшла висновку, що ОПП дає можливість досягти програмних результатів навчання за спеціальністю 041 — Богослов'я відповідного рівня Національної рамки кваліфікацій України, що відповідає другому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти. У Відомостях про самооцінювання зазначено, що визначені програмні результати навчання відповідають зазначеному рівню Національної рамки кваліфікацій. У документі «Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання» наведено кореляцію Програмних компетентностей та Програмних результатів навчання. Також це засвідчено відповідними документами, розміщеними на сайті ЧНУ та стейкхолдерами під час зустрічей з ЕГ.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

• ОПП за спеціальністю 041 Богослов'я має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії ЧНУ. Це засвідчено відповідними документами, що розміщені на офіційному сайті. Реалізація цих цілей засвідчена здобувачами та випускниками під час зустрічей з ЕГ. • У ЧНУ сформована традиція та досвід богослов'я. Навчальна програма підготовки богословів, відновлена у 1993 році, розвивається і вдосконалюється. • В ОПП враховано думки різних стейкхолдерів: єпископів ПЦУ, здобувачів вищої освіти, випускників ОПП. • Програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

• ЕГ з'ясувала, що з випускниками не ведеться систематична праця, а зустрічі насять досить спонтанний характер. Рекомендуємо активніше залучати випускників до систематичної співпраці з метою подальшого оновлення ОПП.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Мета ОПП має чітке формулювання і спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців у галузі богослов'я, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми в даній галузі. Цілі ОПП відповідають місії і стратегії розвитку ЗВО. Роботодавці, студенти і випускники залучені до процесу покращення ОПП, а роботодавці проводять зустрічі і

виклади для студентів. ОПП опрацьована з урахуванням освітніх тенденцій, які впроваджуються в інших навчальних закладах України, зокрема у ЗВО, в яких існують подібні ОП. ОПП дає можливість досягти програмних результатів навчання за спеціальністю 041 — Богослов'я.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ЕГ, ознайомившись з наданими ЗВО документами, пересвідчилася, що обсяг ОПП з підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я у ЧНУ становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства України «Про вищу освіту». Стандарт вищої освіти за цією спеціальністю відсутній.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Ознайомившись із ОПП, ЕГ констатувала, що вона має зрозумілу структуру та відповідає об'єкту вивчення й діяльності. ОПП складається із двох циклів: 1) циклу обов'язкових навчальних дисциплін (64 ЄКТС), в тому числі таких, що забезпечують загальну підготовку (10 ЄКТС) та професійну підготовку (54 ЄКТС); та 2) циклу вибіркових навчальних дисциплін (26 ЄКТС). Вибіркові дисципліни спрямовані на здобуття фахових компетентностей і педагогічних компетентностей, а також вибіркові дисципліни враховують актуальні виклики і регіональні особливості, що дозволяє досягти заявлених цілей. Так, для забезпечення «ЗК 1. Володіння державною та іноземною мовами як усно, так і письмово за професійним спрямуванням» та ПРН 10 «Використовувати іноземні мови у професійній діяльності», ОПП передбачено, що ОК 1 «Основи наукових комунікацій» читається англійською мовою. Це було підтверджено під час фокус-груп зі студентами і випускниками, а також один з випускників рекомендував впровадити окрему дисципліну на якій вивчатиметься професійніше англійська мова. Тому, ЕГ рекомендувала впровадити у перелік ОК «Англійську мову». Загалом, зміст ОПП має чітку структуру. Освітні компоненти, включені до ОПП, складають взаємопов'язану систему, про що свідчить структурно-логічна схема ОПП, що дозволяє досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми цілком відповідає предметній області спеціальності 041 Богослов'я. Дисципліни фахового блоку: Біблійне богослов'я та герменевтика, актуальні питання морального богослов'я та біоетика, літургічне богослов'я та ін., гармонійно збагачується практиками: асистентська практика, богословсько-гомилетична практика, організаційно-управлінська практика в єпархії або в органах місцевого самоврядування. Цей перелік гармонійно поєднаний з дисциплінами вільного вибору та написанням і захистом кваліфікаційної роботи.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

ЕГ, ознайомившись з документами ОПП Богослов'я та Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вільний вибір навчальних дисциплін <https://drive.google.com/file/d/13prn9syKnGIqOak8uQ7OsX7JXu7ydfXC/view>, дійшла висновку, що у них прописані можливості обрання індивідуальної освітньої траєкторії і дотримані норми законодавства. Учасники освітнього процесу, згідно поданих нормативів, мають 28,89% (26 ЄКТС) дисциплін вільного вибору, що відповідає нормам законодавства. Оскільки на ОПП навчається 4 студенти, а в зазначеному положенні прописано обмеження щодо найменшої кількості здобувачів, які здійснили вибір дисциплін (7 осіб). Однак гарантом було вказано, що дисципліна читається навіть якщо її вибирають 4 здобувачі і це було підтверджено здобувачами під час фокус-груп. Схвальними були відгуки студентів, що на їх прохання змінено можливість вибору дисциплін вільного вибору. Підтвердженням може служити Протокол №4 від 24.09.2021 засідання проектної групи, на якому обговорювалися питання оновлення ОПП Богослов'я. За результатами обговорення було внесено зміни ОПП, а зокрема ухвалили пропозицію розширити можливості вибору дисциплін вільного вибору студентами із «Загально університетського списку вибіркових дисциплін». ЕГ визнала як позитивну наявну практику великої кількості вибіркових дисциплін, однак рекомендувала її доопрацювати, щоб у положенні була прописана існуюча практика читання дисципліни якщо її обрали 4 здобувачі даної ОПП.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ЕГ, проаналізувавши документи і заслухавши стейкхолдерів, дійшла висновку, що ОПП приділяє належну увагу практичній підготовці здобувачів вищої освіти для подальшої професійної діяльності. Зокрема, про це свідчить вдале поєднання дисциплін фахового блоку, які дають можливість студентам здобути знання і вміння, як краще передавати і реалізовувати здобуті знання в різних професійних ситуаціях. Окрім того, ОПП передбачає три практики, які спрямовані на здобуття практичних умінь і навиків за спеціальністю: асистентська практика (9 ЄКТС), богословсько-гомілетична практика (9 ЄКТС), організаційно-управлінська практика в єпархії або в органах місцевого самоврядування (5 ЄКТС). Залежно від реалізації свого права на вивчення вибіркового дисциплін здобувачі вищої освіти мають можливість проходити організаційно-управлінську практику у єпархіальних осередках або відповідних органах місцевого самоврядування. Про проходження практики студентами підтвердили у фокус-групах як роботодавці, так і самі здобувачі та випускники.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Ознайомившись з документами ОПП, ЕГ дійшла висновку, що програмою передбачено здобуття великої кількості соціальних навичок, а зокрема: Володіння державною та іноземною мовами як усно, так і письмово за професійним спрямуванням; Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо, проявляючи толерантність та повагу до культурної різноманітності; Володіння комунікативними навичками, здатність проявляти емпатію, спілкуватися з фахівцями та експертами різного рівня інших галузей знань, тощо. Набуття соціальних навичок відбувається в часі формальної частини, зокрема на предметах загального блоку: Основи наукових комунікацій; Педагогіка вищої школи і методика викладання суспільствознавчих дисциплін у ЗВО; а також під час проходження практик. Також соціальні навички здобуваються в часі неформальної частини.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт за спеціальністю 041 Богослов'я відсутній. ЕГ, вважає що зміст освітньої програми урахує специфіку спеціальності 041 Богослов'я.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз навчального плану і результати зустрічей з учасниками освітнього процесу та стейкхолдерами свідчать, що обсяг ОПП, який становить 90 кредитів ЄКТС, відповідає фактичному навантаженню здобувачів і є достатнім для досягнення цілей ОПП. Організацію та методичне забезпечення видів навчальних занять регламентує Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ https://drive.google.com/file/d/14PoxHnt_u7rPqGbGu3cccWyTRXbI5-Gg/view та Нормативно-правове регулювання та методичне забезпечення організації навчального процесу в університеті <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/osvitnia/ozrada>. Обсяг 1 кредиту становить 30 годин, освітні компоненти мають обсяг 3-9 кредитів ЄКТС і вивчаються протягом 1-2 семестрів, а загальний термін навчання становить 1 рік і 4 місяці. Навчальний процес описано в Положенні про організацію освітнього процесу в ЧНУ.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Дуальна форма навчання відсутня.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

• Обсяг ОПП з підготовки здобувачів другого магістерського рівня вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я у ЧНУ відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження. • В ОПП належну увагу приділено

практичній підготовці здобувачів вищої освіти для подальшої професійної діяльності. • Надано великий обсяг дисциплін вільного вибору студентів включно з вибором дисциплін із «Загально університетського списку вибіркових дисциплін». • Набуття соціальних навичок відбувається в часі формальної та неформальної частини освітнього процесу. • Обсяг ОПП відповідає фактичному навантаженню здобувачів і є достатнім для досягнення цілей ОПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

• ЕГ визнала як позитивну практику вибіркових дисциплін, однак рекомендувала узгодити між собою прописану в положенні можливість читати дисципліну за наявності 7 здобувачів які обирають дисципліну і реальною практикою вибору дисципліни 4 здобувачами. • ЕГ рекомендувала впровадити у перелік ОК «Англійську мову».

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОПП має чітку структуру, а зміст відповідає предметній області спеціальності 041 Богослов'я. Структура ОПП дає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Прийом на навчання за ОПП Богослов'я другого (магістерського) рівня вищої освіти в ЧНУ здійснюється у відповідності до розроблених і затверджених в установленому порядку Правил прийому до ЧНУ. Правила прийому достатньо структуровані, викладені чітко і зрозуміло, не містять дискримінаційних положень. Прийом на ОПП Богослов'я відбувається на основі диплому бакалавра або магістра, ОКР спеціаліста, за результатами ЄВІ з іноземної мови і фахового іспиту. Правила прийому на навчання за освітньою програмою оприлюднені на офіційному вебсайті http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Передумовою для вступу на ОПП Богослов'я в ЧНУ є: наявність першого (бакалаврського), ОКР спеціаліст, другого (магістерського) рівнів вищої освіти та наявність екзаменаційного листка ЄВІ з іноземної мови. Окрім вказаних документів вступники здають іспит з богослов'я. На навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти приймаються також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, а також на основі ступеня бакалавра чи магістра, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань з урахуванням середнього бала диплому. Якщо абітурієнт використовує систему перехресного вступу в магістратуру, не маючи базової богословської освіти, тоді він додатково проходить профорієнтаційну співбесіду. ЕГ рекомендувала замінити профорієнтаційну співбесіду на додаткову профорієнтаційну сесію, під час якої студенти без базової богословської освіти зможуть отримати основні знання з богословських дисциплін.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, регулюється документом: Положення про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти ЧНУ https://drive.google.com/file/d/1mcLJ7gatWo5UkfZeUJLJ1EL8W_2vWtzx/view.

Посилання на цей документ розміщено на офіційному сайті ЧНУ. В документі прописані принципи академічної мобільності у відповідності до норм законодавства України, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України. Цим положенням регулюється: відрахування здобувачів вищої освіти, переведення здобувачів вищої освіти, поновлення до складу здобувачів вищої освіти, переривання навчання. Прикладів переведення здобувачів до інших навчальних закладів або визнання результатів академічної мобільності на ОПП Богослов'я виявлено не було, однак під час фокус-груп із студентським самоврядуванням було представлено численні випадки участі студентів у програмах студентської мобільності.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулює Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти) у ЧНУ, що розміщене у відкритому доступі на офіційному сайті ЧНУ https://drive.google.com/file/d/17hOEulYSU5VKawWIYrKu2dFd5J74P_lQ/view Із часу введення в дію ОПП потреби в такому визнанні не виникало.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

- Правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу.
- Розроблена окрема сторінка на сайті для абітурієнтів з усіма нормативними положеннями та роз'ясненнями.
- Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.
- Діють чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО.
- Прописані і діють чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

- ЕГ рекомендувала замінити профорієнтаційну співбесіду на додаткову профорієнтаційну сесію, під час якої студенти без базової богословської освіти зможуть отримати основні знання з богословських дисциплін.
- ЕГ рекомендує краще комунікувати здобувачам можливості участі і визнання неформальної та інформальної освіти та заохочувати до студентської мобільності.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ЧНУ має добре опрацьовану нормативну базу, що забезпечує прозорість у висвітленні критеріїв вступу та визнання результатів навчання в інших навчальних закладах і неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

В ході вивчення оновленої ОПП, "Положення про організацію освітнього процесу в ЧНУ", опублікованих на сайті ЧНУ силабусів дисциплін та зустрічей під час акредитаційної експертизи дійшли висновку, що форми і методи навчання та викладання в ЧНУ за ОПП "Богослов'я" цілком сприяють тому, щоби здобувачі досягали заявлених цілей та результатів навчання. Викладачі ОПП мають розроблені методичні матеріали і підручники з дисциплін, що значною мірою полегшує здобувачам знайомство з дисциплінами та навчання. ОПП має практично рівну кількість

лекційних та семінарських занять, до того ж 23 кредити відведено на виробничі практики (асистентську, богослужбово-гомилетичну, організаційно-управлінську). Активно використовується система дистанційного навчання під час карантину (Moodle, Google Meet, інтегрований з Google-календарем і корпоративною поштою). Всі викладачі проходили тренінги задля отримання навичок роботи в онлайн-середовищі. Під час зустрічей всі учасники освітнього процесу показали добре знайомство з системою дистанційного навчання. Здобувачі систематично залучаються до моніторингу та внесення пропозицій щодо вдосконалення ОПП, мають право на самостійний вибір навчальних дисциплін та баз проходження організаційно-управлінської практики. Попередні теми кваліфікаційних робіт пропонуються керівниками, але можуть бути скореговані та змінені в ході співпраці здобувача з керівником. Здобувачі та випускники цілком задоволені комунікацією з викладачами ОПП та адміністрацією ЧНУ. Статут ЧНУ розглядає академічну свободу як один із засадничих принципів діяльності. ОПП сприяє вільній реалізації наукових пошуків всіх учасників освітнього процесу (здобувачів та викладачів). Попри тісну афілійованість ОПП з одною релігійною організацією (Православною Церквою України), на ОПП мають можливість навчатися і відповідно вести наукові пошуки представники інших конфесій. Так, одним з випускників за даною ОПП є пастор церкви Адвентистів Сьомого Дня.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Під час акредитаційної експертизи здобувачі показали обізнаність щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, а також запевнили, що розуміють порядок і критерії оцінювання, та показали відсутність зауважень до ОПП щодо цього питання. Інформація щодо цілей і результатів навчання, графіку, системи контролю, процедури та термінів захисту кваліфікаційної роботи надається здобувачам впродовж першого тижня навчання за ОПП. Силабуси всіх дисциплін (як нормативних, так і вибіркових) представлені на сайті ЧНУ у вільному доступі (таким чином, ознайомитися з ними можна ще до вступу на ОПП) та завантажені в систему дистанційного навчання.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Основним дослідницьким проектом здобувачів ОПП є кваліфікаційна робота, для захисту якої обов'язковими є власні публікації здобувача у фахових виданнях та апробація результатів роботи на конференціях. Здобувачі мають можливість апробувати результати власних досліджень у рамках щорічної студентської наукової конференції ЧНУ, матеріали якої згодом друкуються (остання збірка: 2021 р., 284 с.). ЧНУ має власні наукові періодичні видання «Богословський вісник» (загалом з 2008 р. вийшло 20 збірок, остання — 2019 р.), «Релігія і соціум» (з 2008 р. вийшло 36 випусків, останній у 2019 р.), до публікації в яких приймаються роботи здобувачів і викладачів. Впродовж I семестру 1 курсу в рамках курсу Основи наукових комунікацій здобувачі отримують базові навички щодо пошуку, відбору, аналізу та належного оформлення інформації для наукового дослідження. Заради мотивування здобувачів реалізується програма «Грант ЧНУ для молодих вчених», а також їх заохочують до участі в наукових проєктах, фінансованих МОН України чи закордонними організаціями. Одним зі звітних елементів реалізації такого проєкту є наукове дослідження В.Фармуги на тему «Християнська біоетика: екологічні та валеологічні аспекти» (2021).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі ОПП регулярно публікують наукові статті у вітчизняних та закордонних фахових виданнях, розробляють та публікують методичні матеріали, підручники, а також проходять стажування в Україні і закордоном. Викладачі періодично оновлюють зміст дисциплін, враховуючи нові виклики та наукові публікації. Так, було внесено зміни до курсів дисциплін «Новітня історія Православ'я в Україні», «Актуальні питання морального боголов'я (біоетика)», «Літургічне богослов'я і іконологія». У відповідність до змін в чинному законодавстві приведено змістовне наповнення педагогічних модулів. І.Горохолинська на підставі власного докторського дисертаційного дослідження розробила вибірковий курс «Постмодерне богослов'я».

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Викладачі ОПП за останні п'ять років проходили стажування закордоном (наукові заклади Греції, Румунії, Польщі, Литви), що належним чином відображено у звіті про самооцінювання. Крім цього, в ЧНУ налагоджена співпраця за програмою обміну Erasmus+ та започатковано другий в Україні осередок Erasmus Student Network, ці програми є доступними й для здобувачів ОПП. На сьогоднішній день здобувачі ОПП ще не скористалися можливостями цієї програми. Тільки один здобувач перебував на двотижневому стажуванні у 2019 р. у Волоській академії

богословських студій (Греція). До того ж, налагоджено дружні відносини з церковними осередками в Румунії, Греції, Польщі, куди періодично приїжджають здобувачі та викладачі, знайомляться з літургійною практикою, організацією життя релігійних спільнот.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Нормативні та вибіркові дисципліни ОПП добре забезпечені навчально-методичними матеріалами. Здобувачі добре поінформовані щодо цілей та змісту ОПП, результатів навчання, методів і критеріїв оцінювання. Учасники освітнього процесу мають можливість друкувати результати наукових досліджень у двох фахових виданнях ЧНУ. Зміст освіти періодично оновлюється. Активно використовується система дистанційного навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Необхідно посилити інтернаціоналізацію ОПП: активніше заохочувати здобувачів та викладачів до участі в програмі Erasmus+; активніше запрошувати гостей викладачів, в тому числі з інших ЗВО України та закордону.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання за освітньою програмою сприяє досягненню програмних цілей і результатів навчання. Навчальний процес не уповільнюється на час карантину завдяки налагодженій системі дистанційного навчання. Дисципліни забезпечені навчально-методичними матеріалами. Зміст курсів оновлюється. Гарант і викладачі працюють над інтернаціоналізацією ОПП, хоча в цьому напрямку ще потрібно розвиватися.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контролю і критерії оцінювання прописані в ОПП та силабусах дисциплін. Основною формою атестації є відкритий і публічний захист випускної кваліфікаційної роботи перед екзаменаційною комісією. В курсах дисциплін використовуються письмові (тести, модульні контрольні роботи, написання творчих робіт, статей і рефератів, підготовка презентацій) та усні (заліки, іспити, аналітичні доповіді) форми поточного і підсумкового контролю. В системі дистанційного навчання заздалегідь публікують екзаменаційні білети.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 041 Богослов'я наразі відсутній. За відсутності стандарту атестація здобувачів за ОПП здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, яка оприлюднюється на офіційному сайті ЗВО або його структурного підрозділу, або у репозитарії ЗВО. (Це корелюється із стандартом вищої освіти за спеціальністю 031 Релігієзнавство магістерського рівня, що затверджений наказом МОН №1296 від 22.10.2020 р.) Під час попередньої експертизи ЕГ рекомендувала ОПП розширити застосування форм атестації шляхом додаткового запровадження комплексного кваліфікаційного іспиту за спеціальністю 041 Богослов'я. Враховуючи принцип автономії ЗВО, та беручи до уваги чинний стандарт за спеціальністю 031 Релігієзнавство, вважаємо, що дана рекомендація попередньої експертної групи має суто дорадчий статус і не є вказівкою на невідповідність критерію оцінювання, а виконання цієї рекомендації покладено виключно на розсуд ЗВО.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, публічно оприлюдненими і доступними для всіх учасників освітнього процесу. Об'єктивність екзаменаторів забезпечуються рівними умовами та єдиними критеріями оцінювання, відкритістю інформації. Оприлюднені на сайті нормативні документи ЧНУ містять низку положень, що регулюють процедури запобігання конфлікту інтересів, оскарження результатів і повторного проходження контрольних заходів. Захист кваліфікаційних робіт проводиться у відкритій і публічній формі. З боку здобувачів не виявлено нарікань на об'єктивність оцінювання. Здобувачі виявили обізнаність про право на апеляцію щодо результатів контролю.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО популяризується академічна доброчесність, яка регулюється Правилами академічної доброчесності ЧНУ та низкою нормативних документів, оприлюднених у вільному доступі на сайті. При Вченій раді існує комісія з питань академічної доброчесності, до якої входять як науково-педагогічні працівники, так і здобувачі. Останнє засідання комісії відбулося на Філологічному факультеті 10.06.2021 р. http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=6937 Під час цієї зустрічі ситуації, зокрема, обговорювали ситуацію, яка склалася на кафедрі журналістики, окремі студенти якої не були допущені до захисту творчих кваліфікаційних робіт у зв'язку з виявленим плагіатом. Всі кваліфікаційні роботи, а також усі друковані видання кафедр проходять обов'язкову перевірку на плагіат програмою Unicheck, що підтвердили здобувачі в ході проведення акредитаційної експертизи. Кваліфікаційна робота подається у електронному та друкованому вигляді. Ця перевірка не потребує витрати додаткових коштів здобувачів. Захищені кваліфікаційні роботи зберігаються у репозиторії ЧНУ. Порушень академічної доброчесності на ОПП не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

ЗВО приділяє увагу дотриманню і популяризації правил академічної доброчесності. Всі кваліфікаційні роботи за ОПП та друковані видання кафедр проходять обов'язкову перевірку на плагіат програмою Unicheck.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Хоча чинне законодавство і нормативні документи ЗВО й не передбачають обов'язкового оприлюднення у вільному доступі на сайті всіх кваліфікаційних робіт, ЕГ з метою покращення якості підготовки здобувачів радить завчасно, до захисту, оприлюднювати у відкритому доступі на сайті всі магістерські роботи, та після захисту зберігати їх у вільному доступі.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи і критерії оцінювання здобувачів за ОПП є цілком зрозумілими для учасників освітнього процесу. Прописано правила апеляції, з якими здобувачі показали обізнаність. ЗВО популяризує академічну доброчесність і дбає про її дотримання.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Викладацький склад відповідає заявленим цілям ОПП. Реалізацію ОПП забезпечують 6 науково-педагогічних працівників, в тому числі 4 доктори наук (з них один — з богослов'я та релігієзнавства, та один — з релігієзнавства та водночас зі ступенню магістра богослов'я) та 2 кандидати наук з богослов'я. Богословські, філософські та педагогічні дисципліни читають викладачі, які мають відповідну кваліфікацію. Науково-педагогічні працівники мають наукові ступені, фахові публікації, в тому числі за останні роки, беруть участь у стажуваннях закордоном. Під час попередньої акредитації експертами було з'ясовано, що реалізацію ОПП забезпечували 7 науково-педагогічних працівників, до того ж навантаження деяких було перевищено понад 2 рази (до 1250 годин). Від того часу відбулися зміни в ОПП і навчальному плані. Обов'язкові компоненти читають шість зазначених вище викладачів. Для викладання дисциплін вільного вибору залучаються інші науково-педагогічні працівники (Возний І. - д.іст.н., Яремчук С. - канд.іст.н.) та гостьові викладачі, зокрема, з Київської православної богословської академії. Також ЕГ з'ясувала, що навантаження викладачів не перевищує 600 годин. Під час попередньої акредитації ЕГ також виявила, що деякі дисципліни читали інші викладачі, ніж було зазначено у відомостях про самооцінювання. Наразі під час зустрічей зі здобувачами та викладачами подібних невідповідностей не виявлено.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір на посади викладачів проводиться відповідно до Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ЧНУ. Конкурсний відбір проводиться по мірі звільнення вакансій. Наразі всі викладачі, які працюють на ОПП, обрані за результатами конкурсу. Конкурсний відбір проводиться в кілька етапів, основним з яких є співбесіда на кафедрі, а у разі потреби — проведення відкритого заняття. Рішення приймаються таємним голосуванням Вчених рад факультету та університету, в роботі яких беруть участь в тому числі представники здобувачів.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ЗВО залучає до організації і реалізації освітнього процесу роботодавців переважно з церковних організацій — Київської Митрополії, Чернівецької та Тернопольської єпархій Православної Церкви України, але не тільки з них. Здобувачі можуть проходити організаційно-управлінську практику в органах місцевого самоврядування (Чернівецькій обласній раді). Крім того, встановлено стосунки для подальшої співпраці з організацією, яка займається соціальним служінням — «100% Життя Чернівці». Вдосконалення ОПП після попередньої акредитації відбулося з урахуванням пропозицій роботодавців, а саме: за пропозицією архієпископа Тернопільського і Кременецького Сергія до дисциплін вільного вибору додано Публічну комунікацію, Проектний менеджмент, Місіологію, Релігійну журналістику. За пропозицією архієпископа Чернівецького і Хотинського Германа дисципліну Актуальні питання морального богослов'я та біоетика перенесено з циклу дисциплін вільного вибору до нормативних, а також до дисциплін вільного вибору додано Румунську мову, Візантиністику.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Представники роботодавців залучаються переважно до практичних занять: до богослужбово-гомілетичної та організаційно-управлінської практики. Остання практика представлена у вигляді вибіркового блоку з двох варіантів: на базі єпархіального управління чи органу місцевого самоврядування. Крім того, періодично відбуваються зустрічі з богословами та представниками вищої церковної ієрархії, здобувачі долучаються до організації богослужінь, соціальних проектів, паломництва. Так, архієпископ Тернопільський Сергій брав участь у зустрічах студентського товариства «Academia Orthodoxa». На базі Богословського відділення ЧНУ презентували заходи національної скаутської організації «Пласт». У роботі Круглого столу на тему «Хрещення Руси-України: історіософські смисли та сучасна місія Православної Церкви України» брав участь архієпископ Чернівецький Герман. Про це свідчать публікації на сайті, наведені у звіті про самооцінювання, перевірені ЕГ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів регламентується Положенням про підвищення кваліфікації НПП ЧНУ. Викладачі ОПП впродовж останніх 5 років проходили стажування у вітчизняних та закордонних інституціях. В умовах карантину викладачам було надано можливість безкоштовно проходити стажування на платформі Coursera. І.Горохолінська як переможець конкурсу у 2020 р. отримала університетський грант для молодих вчених, а також стала стипендіаткою Стипендії КМУ для молодих вчених у 2018-2020 рр. та 2021-2023 рр. ЗВО впровадив власну систему рейтингування викладачів і кафедр, що додатково сприяє професійному розвитку.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО проводив навчання-тренінг для викладачів щодо специфіки дистанційного навчання в системі Moodle. ЗВО впровадив матеріальне заохочення розвитку викладацької майстерності у вигляді преміювання викладачів відповідно до результатів рейтингу. Кафедра філософії і культурології, на якій діє ОПП, наразі посідає 8-е місце в рейтингу кафедр ЧНУ (з 81 кафедри) та 1-е місце в рейтингу серед гуманітарних кафедр. В ході акредитаційної експертизи було з'ясовано, що премії, які викладачі отримують за результатами рейтингу, є відчутним стимулом для подальшого розвитку.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Викладачі ОПП мають відповідну кваліфікацію і мотивовані до розвитку, дбають про закордонні стажування, оновлюють зміст дисциплін, публікують наукові статті, розробляють методичні матеріали, підручники. ЗВО заохочує викладачів до підвищення викладацької майстерності. Оскільки основними роботодавцями випускників ОПП є церковні організації, ЗВО активно залучає їх представників до співпраці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Серед роботодавців слабо представлені світські організації, а це є важливим для тих, хто не планує професійну діяльність пов'язувати з церковною посвятою (зокрема, для жінок). Залучення до співпраці світських організацій сприятиме розвитку ОПП та потенційному зростанню числа вступників. Серед викладацького складу на ОПП працює один доктор наук з богослов'я і два кандидати наук з богослов'я, тому залишається в силі рекомендація попередньої ЕГ підсилити кадрове забезпечення ОПП фахівцями з богослов'я з науковими ступенями доктора наук, доктора філософії чи кандидата наук, в тому числі за рахунок розширення кола гостей викладачів з інших (не тільки православних) ЗВО. Потрібно також активніше та системно залучати викладачів до міжнародних навчальних і наукових проектів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Над реалізацією ОПП працює достатній мінімум фахівців з богослов'я та релігієзнавства, чиї наукові праці тісно пов'язані з богослов'ям. Налагоджена тісна співпраця з роботодавцями з церковних організацій та намічено співпрацю з світськими роботодавцями. ЗВО сприяє професійному зростанню викладачів і стимулює розвиток викладацької майстерності. Втім, кожен із зазначених вище пунктів було би краще підсилити.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Провівши акредитаційну експертизу, ЕГ з'ясувала, що фінансові та матеріально-технічні ресурси ЧНУ орієнтовані на навчальну та науково-педагогічну роботу. Матеріальні ресурси спрямовані до досягнення цілей ОПП. Здобувачі та викладачі ОПП Богослов'я мають до свого розпорядження 3 навчальні аудиторії, 2 з яких вміщують по 40 ос. та є

призначені для проведення практичних та семінарських занять. Навчальні аудиторії цілком обладнані робочими місцями для студентів та викладачів, наявні проектори, екрани, мультимедійні дошки, кафедри, звукова апаратура, музичні інструменти (фортепіано). В ЗВО на кафедрі філософії та культурології є офісні приміщення для працівників ОПП Богослов'я. В результаті фокус-груп ЕГ з'ясувала, що студенти мають можливість проживати в одному з найкращих гуртожитків ЧНУ (Гуртожиток №5). На території ЗВО функціонує кафетерій. В результаті огляду матеріальної бази ЕГ побачила матеріально облаштовану бібліотеку для науково-дослідницької роботи в межах кафедри, читальний та комп'ютерний зали з безкоштовним інтернетом. Окрім бібліотеки кафедри студенти можуть користуватися Науковою бібліотекою університету <http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/oonews>. У бібліотеці функціонує 9 читальних залів на 500 посадкових місць. Бібліотека є членом консорціуму «Інформатіо» та має доступ до баз даних компанії EBSCO <https://www.ebsco.com/>. В результаті проведення фокус-груп та відповідно до наданого відео-матеріалу <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/01about/08video> було зазначено, що бібліотечний фонд налічує 2589896 документів: наукової бази – 1218589 пр., навчальної – 184388 пр., художньої – 96540 пр., іноземної – 377566 пр., журналів – 654951 пр., газет (комплекти) – 1478 пр., авторефератів – 95358 пр., дисертацій – 1020 пр. На офіційному сайті є посилання на електронний каталог Бібліотеки <http://library.chnu.edu.ua/?page=/ua/02infres/01elcat>. Окрім університетської бібліотеки студенти можуть вільно використовувати зовнішні бази даних, доступ до яких забезпечує бібліотека ЧНУ, серед них: Cambridge University Press (книги), Web of Science (реферативна база даних цитувань), Scopus (реферативна база даних цитувань), ScienceDirect (повнотекстова база даних), Springer Nature (повнотекстова база даних), JSTOR Archive Journals (повнотекстова база даних). Наявна підписка на періодичні видання, які розміщені в читальній залі. Під час інтерв'ювання зі здобувачами ЕГ з'ясувала, що останні багато користуються бібліотечним фондом, як очно, так і через електронний каталог, використовуючи електронні носії.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

В результаті зустрічей з учасниками освітнього процесу ЕГ дійшла висновку, що НПП та здобувачі ВО мають вільний доступ до матеріальних, технічних, інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах даної ОПП. Вони можуть безкоштовно використовувати комп'ютери, проектори, мультимедійні дошки, wi-fi, бібліотечний фонд, електронну версію бібліотеки, до якої, за твердженням здобувачів, всі мають вільний доступ. Мережа інтернет достатньо якісна для використання по всій території університету. Університет для якісного навчання в онлайн форматі використовує безкоштовні системи дистанційного навчання Moodle, Google Meet, Zoom, корпоративну електронну пошту тощо.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

ЕГ з'ясувала, що освітнє середовище ЧНУ є цілком безпечним для життя і здоров'я усіх учасників навчального процесу. Питання забезпечення належних умов навчання і побуту частково висвітлені у Статуті ЧНУ <https://cutt.ly/7EI2gGo>. Основні моральні цінності академічної спільноти в освітньому середовищі регламентуються Правилами внутрішнього розпорядку ЧНУ <https://cutt.ly/9EI2QMx> та Етичним кодексом ЧНУ <https://cutt.ly/uEI2Puv> і підтверджені здобувачами, які засвідчили дружні міжособистісні взаємовідносини між учасниками освітнього процесу. Під час інтерв'ювання було виявлено, що співпраця адміністрації ЗВО із здобувачами відбувається в дружній невимушеній атмосфері. Під час огляду матеріальної бази ЕГ пересвідчилась у дотриманні санітарних норм. Під постійною увагою керівництва ЗВО перебуває технічний стан приміщень університету. Рівночасно учасники навчального процесу можуть користуватися багатомісною соціальною інфраструктурою ЧНУ, яка забезпечує відпочинок та дозволяє усім учасникам освітнього процесу. У користуванні університету є спортивно-оздоровчий комплекс загальною площею 1873,8 кв.м. Загальна площа гуртожитків 20227 кв.м., на 3383 місце. До потреб здобувачів функціонують їдальні, буфети, кафетерій, медпункт. Матеріальні цінності зберігаються на складах та у приміщеннях, що обладнані охоронною сигналізацією. У гуртожитку для студентів обладнані кімната відпочинку, кімната для навчання, молитовна каплиця. Належні побутові умови проживання в гуртожитку не викликають у студентів дискомфорту чи проблем у сфері здоров'я. Питаннями техніки безпеки під час освітнього процесу в ЧНУ займається Відділ охорони праці і радіаційної безпеки. Під час інтерв'ювання здобувачів ЕГ пересвідчилась, що проведення інструктажів про техніку безпеки мали місце в ЗВО. Студенти ознайомлені з правилами безпечної поведінки через проведення вступного інструктажу з безпеки життєдіяльності студентів під час навчально-виховного процесу своїми кураторами та наставниками. Також здобувачі ВО засвідчили про проведення в ЧНУ корисної практики імітування пожежної небезпеки в ЧНУ, яка мала місце виклику пожежної служби в навчальних цілях, що дає змогу краще орієнтуватися в неоднозначній ситуації. ЕГ дійшла висновку, що проблем у сфері життєдіяльності не було, а студенти засвідчили, що мають соціально-психологічну підтримку та опіку від керівництва.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

В результаті проведених фокус-груп з студентами та адміністрацією ЗВО ЕГ дійшла висновку, що університет достатньою мірою забезпечує здобувачів ВО освітньою, організаційною, інформаційною, консультативною підтримкою. Дані види підтримки здійснюються завдяки налагодженій співпраці адміністрації та студентів безпосередньо під час навчального процесу (очні зустрічі), а також через розміщення на офіційному сайті та в соціальних мережах новин, які стосуються освітнього процесу. За свідченнями здобувачів та адміністрації ЗВО, вони легко можуть ознайомитися з нормативними документами чи силабусами навчальних дисциплін на сайті ЗВО. На кафедрі наявні навчальні і робочі плани, плани семінарських і практичних занять, контрольні завдання та методичні рекомендації щодо їх виконання, методичні поради здобувачам щодо підготовки до підсумкової атестації. На дисциплінах здобувачів ВО ознайомлюють з принципами академічної доброчесності, що регламентується Правилами академічної доброчесності у ЧНУ <https://cutt.ly/WEI4bKw>. Документи навчально-методичного забезпечення розроблені згідно з вимогами і затверджені відповідними посадовими особами. Інформаційна підтримка базується на активному використанні можливостей, які надає інформаційно-видавничий відділ; наукова бібліотека; локальна комп'ютерна мережа з доступом до мережі Internet, сайт «Електронне навчання ЧНУ» <https://cutt.ly/1EAOEua>. Основна консультативна підтримка надається під час виховних кураторських годин та також при кожній потребі, комунікація відбувається через соціальні мережі, можна зв'язатися особисто по домовленості з викладачами чи адміністрацією ЗВО, використовується листування електронною поштою тощо. Доступно можна отримати довідку, договір, лист потрібного зразка чи інший документ, замовивши онлайн чи особисто отримати в ЗВО. ЕГ з'ясувала, що в ЧНУ діє ефективна модель соціальної підтримки здобувачів вищої освіти через систему профспілкової організації студентів університету, а також наявний принцип пільгового забезпечення соціально вразливих категорій студентів. Кожен здобувач вищої освіти може звернутися до керівництва (кафедри, факультету, університету) зі своїми зауваженнями, проханнями чи пропозиціями. Під час зустрічі із фокус-групами було з'ясовано, що студентам ОПП Богослов'я така соціальна підтримка ще не надавалася. В колективі сформовано оптимальний соціально-психологічний клімат. Студентські групи впливають на здобувачів вищої освіти в більшості випадків позитивно. За кожною академічною групою закріплені куратор з числа науково-педагогічних працівників.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

ЕГ з'ясувала, що в ЧНУ реалізується право на освіту для осіб з особливими освітніми потребами згідно Правил прийому до ЧНУ http://vstup.chnu.edu.ua/?page_id=80. Також, згідно поданих даних, право на зарахування за співбесідою мають особи з інвалідністю внаслідок війни відповідно до пп. 10-14 ст. 7 ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»; особи, яким ЗУ «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» надане право на прийом без іспитів до державних ЗВО за співбесідою; особи з інвалідністю, які неспроможні відвідувати навчальний заклад. Право на зарахування за квотами мають особи, визнані постраждалими учасниками Революції Гідності, учасниками бойових дій відповідно до ЗУ «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту». Особи з інвалідністю I, II груп та діти з інвалідністю віком до 18 років та особи з інвалідністю-учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС і потерпілі та хворі внаслідок Чорнобильської катастрофи та особи, які постійно проживали у зоні безумовного відселення мають право на переведення на вакантні місця державного замовлення. Огляд матеріальної бази підтвердив інформацію, надану адміністрацією ЗВО про наявність облаштування для людей з особливими потребами - пандусу. Заклад в минулому має досвід навчання осіб з особливими освітніми потребами. На час акредитації ОП навчання осіб з особливими освітніми потребами не здійснюється.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Механізм та процедури вирішення конфліктних ситуацій різного виду під час навчального процесу регулюються Етичним кодексом ЧНУ <https://cutt.ly/SEI5uXo>, Правилами внутрішнього розпорядку ЧНУ <https://cutt.ly/2EI76K7>, Правилами академічної доброчесності в ЧНУ <https://cutt.ly/fEI5aSk>, Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у ЧНУ <https://cutt.ly/mEI5ksk>, та Положенням про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у ЧНУ <https://cutt.ly/2EI5AKt>. Під час проведення фокус-груп було з'ясовано, що здобувачі знайомі з процедурою вирішення конфліктних ситуацій, яка виноситься на розгляд Етичної комісії того чи іншого підрозділу. ЕГ пересвідчилася, що під час вирішення таких проблемних моментів врахована позиція студентського самоврядування. Рівнозначно під час інтерв'ювання ЕГ з'ясувала, що в ЧНУ діє антикорупційна програма на виконання Закону України «Про засади запобігання та протидії корупції» <https://cutt.ly/qEAOSEg>. В контексті політики вирішення конфліктних ситуацій особлива увага керівництвом університету приділяється питанням психічного здоров'я здобувачів, тому на засіданні Вченої ради університету (протокол № 12 від 23.12.19 https://drive.google.com/file/d/11cthbthUDkbX55AVIH_nx6DOoiqzDrIj/view) затверджено Положення про соціально-психологічний центр та створено соціально-психологічний центр ЧНУ. Учасники освітнього процесу запевнили, що в ЗВО не траплялось конфліктних ситуацій між студентами та між студентами й викладачами, коли необхідне було б втручання адміністрації. Ситуацій, пов'язаних з дискримінацією, сексуальними домаганнями та хабарництва на ОПП не було виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітнє середовище та житлові приміщення є безпечними для життя і здоров'я здобувачів, передбачають комфортні умови навчання, відпочинку та проживання. Університет надає вільний доступ учасникам освітнього процесу до матеріальних, технічних та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності. ЗВО забезпечує здобувачів необхідною підтримкою через викладачів, кураторів та інших працівників університету. Загальноуніверситетська Наукова бібліотека укомплектована і має електронну базу та надає доступ до міжнародних наукометричних баз публікацій.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

- ЕГ рекомендує посилювати бібліотечний фонд власне бібліотеки в межах кафедри найновішою богословською літературою, в тому числі іноземними мовами.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Університет достатньо забезпечує навчальну та науково-педагогічну роботу матеріально-технічними ресурсами. Здобувачі ВО проявили високий рівень задоволеності умовами навчання та проживання, а також різного роду підтримкою від працівників ЧНУ. Прописані процедури вирішення конфліктних ситуацій. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики ЕГ вважає, що слабкі сторони, а саме дещо не вповні достатня кількість оновлення бібліотечного фонду кафедри новою богословською літературою за критерієм 7 не є суттєвими, адже їх можна вирішити за короткий час, поповнивши бібліотеку потрібними матеріалами.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОПП регулюються наступними документами: Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм ЧНУ <https://cutt.ly/pEI61Ke>, Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ <https://cutt.ly/pEI68sw>, Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ <https://cutt.ly/1EI66mm>. Оскільки програма ОПП Богослов'я другого (мігстерського) рівня вищої освіти проходить акредитаційну експертизу в друге (після умовної акредитації), то ЕГ зазначає, що вона зазнала значного моніторингу та була суттєво вдосконалена. В результаті зустрічей з фокус-групами було з'ясовано, що викладачі періодично моніторять та вдосконалюють робочі програми ОК, силабуси, навчально-методичну базу. Зокрема, на прохання ЕГ через систему НА було надано документи, а саме Протоколи засідань групи забезпечення ОПП, протоколи засідань кафедри та Вченої ради факультету, які засвідчують перегляд, моніторинг та вдосконалення ОПП відповідно до наданих рекомендацій через проведення засідань проектної групи ОПП Богослов'я другого (магістерського) рівня вищої освіти із залученням стейкхолдерів та подальшим винесенням даних рішень на розгляд засідання кафедри філософії та культурології, Вченої ради філологічного факультету та Вченої ради університету. Моніторинг та удосконалення освітньої програми в процесі її реалізації проводиться з метою забезпечення відповідності встановленим цілям діяльності, а також потребам здобувачів і суспільства в цілому. ЕГ з'ясувала, що за результатами останнього перегляду рішенням кафедри (протокол № 9 від 25.05.2021 р.) було внесено зміни до переліку вибіркового освітніх компонентів ОПП http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=4449 : 1) До Вибіркового Блоку 3 рекомендовано дисципліни, котрі будуть забезпечувати глибше засвоєння програмних результатів навчання педагогічного спрямування: Забезпечення якості вищої освіти / Педагогічна психологія / Психологія професійної діяльності викладача ЗВО; 2) Змінено назву курсу Релігійна філософія та християнська філософія ХХ ст. на Християнська філософія ХХ ст.; 3) Об'єднано курси Соціологія церкви та Психологія релігії в один курс під назвою Психологія та соціологія релігії; 4) Знято з переліку вибіркового курсу Зовнішні церковні відносини, як такий, на котрий не було запиту в студентському середовищі.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Під час проведення онлайн зустрічей та внаслідок наданих документів ЕГ з'ясувала, що здобувачі залучаються до обговорення ОПП через свої пропозиції, висловлені на засіданнях проектної групи ОПП Богослов'я другого (магістерського) рівня вищої освіти, про що свідчать Протоколи засідань №4 від 06.05.2021 р.; №2 від 25.06.2021 р.; №4 від 24.09.2021 р. Одночасно ЕГ пересвідчилась, що в ЧНУ проводиться анонімне опитування у формі анкетування здобувачів на предмет їх потреб та пропозицій щодо реалізації ОПП. Процес опитування визначається Соціально-психологічним центром ЧНУ та регламентується внутрішніми документами. Опитування проводиться за допомогою сервісу Google-форм, що робить цю процедуру легкою до виконання <https://cutt.ly/3EOapQD>. Результати опитування опрацьовуються Соціально-психологічним центром та є у вільному доступі на сайті <https://cutt.ly/mEOa2oC>. Також залучення здобувачів до процесу періодичного перегляду ОПП відбувається шляхом бесід з ними, зокрема через участь представників студентського самоврядування в обговореннях ОПП Богослов'я на засіданнях Вченої ради факультету. Студенти даної ОПП не займають посад в органах студ. самоврядування через малу чисельність, але беруть дуже активну участь в житті академічної спільноти, долучаючись до багатьох заходів морально-духовного та благодійного характеру. В результаті інтерв'ювання ЕГ з'ясувала, що пропозиції студентів, які були висловлені нещодавно через онлайн-зустріч <https://drive.google.com/file/d/18pdIpr287aPIbNgyUmkdHfHF08mTVT13/view> та в анкетуванні, враховуються керівництвом. ЕГ рекомендує надалі залучати студентів до процесу постійного вдосконалення ОПП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

В процесі спілкування з стейкхолдерами ОПП, ЕГ дійшла висновку, що роботодавці безпосередньо та через свої об'єднання в достатній мірі залучені до процесу перегляду освітньої програми та механізмів забезпечення її якості як постійні партнери. В результаті фокус-груп та перевірили необхідні документи, а саме Протоколи засідань групи забезпечення ОПП, ЕГ пересвідчилась, що роботодавці націлені на розвиток конкурентноспроможності даної ОПП та вносили конкретні рекомендації щодо покращення ОПП, а саме: ввести в перелік вибіркового дисциплін курс румунської мови, що посилює регіональний аспект програми; посилити педагогічні компетенції, щоб випускники могли працювати викладачами у ЗВО чи вчителями у школах; зберегти право навчання за індивідуальним графіком для тих здобувачів, котрі працюють за фахом; приймати на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти осіб з базовою богословською освітою тощо. Деякі рекомендації були реалізовані, а окремі аргументовано відхилені. В контексті реалізації ОПП підтримується зворотній зв'язок з роботодавцями через неформальні зустрічі, круглі столи, зустрічі зі студентами, що мають на меті обмін досвідом та профорієнтаційну роботу. Серед роботодавців також проводяться опитування, які є у вільному доступі на сайті ЗВО <https://cutt.ly/iEOhjrW>, в яких вони у анонімний спосіб можуть висловити свої зауваги та пропозиції.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що між університетом та випускниками ведеться співпраця. Здебільшого аналіз інформації щодо випускників ведеться через міжособистісні відносини, взаємодопомогу та підтримку. В результаті фокус-груп ЕГ з'ясувала, що випускники підтримують зв'язок між собою через засоби зв'язку; адміністрація та викладачі цікавляться кар'єрним зростом. Керівництво доволі ознайомлене з діяльністю та працевлаштуванням випускників ОПП Богослов'я. Випускники підтримують тісний зв'язок з університетом шляхом участі в храмовому празнику та супутніх заходах, зокрема, в щорічній конференції День українського богослова. Випускники отримували на електронну пошту анкети опитування для випускників, однак їх зацікавленість була не дуже активною. Однак, на думку ЕГ, випускники не достатньо залучені до перегляду та моніторингу ОПП, хоча і відомі випадки, коли випускники брали участь в засіданні групи забезпечення ОПП (Протокол №1 від 12.02.2020 р.).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що система забезпечення якості освітньої діяльності ЗВО забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в ОПП під час реалізації ОПП. Діяльність системи регламентується: Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ <https://cutt.ly/JEOkbiw> та Положенням про порядок проведення внутрішнього моніторингу якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ <https://cutt.ly/eEOkWr4>. Згідно даних положень ОПП розглядалася групою забезпечення на засіданні кафедр, Вченої ради факультету, навчально-методичній комісії Вченої ради та була затверджена рішенням Вченої ради Університету і введена в дію наказом ректора. Періодичний перегляд освітніх програм на відповідність ліцензійним

умовам та акредитації спеціальностей проводиться навчальним відділом. ЕГ, вивчивши документи, ознайомила, що серед недоліків в освітній діяльності були труднощі з можливістю дистанційного контролю засвоєння знань шляхом тестувань; не всі силабуси вибіркового дисциплін були вчасно розміщені на сайті задля ознайомлення з ними здобувачів вищої освіти. ЕГ з'ясувала, що ці питання стали предметом обговорення на засіданнях кафедри. Опісля чого було проведено низку тренінгів для викладачів щодо наповнення курсів дистанційного навчання у системі Moodle та щодо спільної форми викладу силабусів ОК. Викладачів відповідних дисциплін було зобов'язано розмістити відповідні силабуси та відповідні завдання на сайті Електронного навчання ЧНУ. В результаті проведення фокус-груп ЕГ рекомендує запровадити викладання іноземної мови (за професійним спрямуванням) на даній ОПП.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

За результатами первинної експертизи ОПП отримала умовну акредитацію. Відповідно до зауважень та рекомендацій експертів НА, запитів зацікавлених осіб до програми було внесено зміни щодо групи забезпечення (введено І. Горохолінську, докторку філософських наук (спеціальність 09.00.14 Богослов'я); цілі ОПП узгоджено з місією та стратегією ЗВО; в ОПП чіткіше прописано її унікальність; змістовно доповнено курси Новітня історія Православ'я в Україні і Літургічне богослов'я та іконологія; до вибіркового компонентів ОПП також було внесено такі дисципліни: Місіологія, Румунська мова, Релігійно-богословська думка Ісламу, Психологія та соціологія релігії; в обов'язкові компоненти внесено: Біблійне богослов'я та герменевтика (8 кредитів), Актуальні питання морального богослов'я та біоетика (4 кредити); Літургічне богослов'я та іконологія (5 кредитів), щоб підсилити ОК богословського змісту; вдало апробовано інноваційно/дистанційні форми навчання. Вважаємо за потрібне додати, що на ОПП термін навчання залишився 1 рік і 4 місяці; збережено право навчання за індивідуальним графіком для тих здобувачів, які працюють за фахом; на навчання для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти далі приймаються також особи, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста, а також на основі ступеня бакалавра чи магістра, здобутого за іншою спеціальністю (напрямом підготовки), за умови успішного проходження додаткових вступних випробувань з урахуванням середнього бала диплому (що відповідає вимогам законодавства). ЕГ вважає, що зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій, були взяті до уваги та виправлені вповні, а ті рекомендації, які не були враховані, не суперечать чинному законодавству.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Згідно звіту СО, наданого до Національного агенства, в ЗВО діє сектор навчально-методичної роботи та моніторингу й забезпечення якості підготовки фахівців. Він має функції: відстеження та аналіз змісту фахової освіти відповідно до ліцензії університету; якості організації навчального процесу на факультетах, кафедрах; якості проведення різних форм контролю; підготовка матеріалів до засідань науково-методичної ради університету та організаційне забезпечення ефективності її роботи; надання методичної допомоги в організації навчального процесу та підготовці навчальної документації на факультетах та кафедрах; розробка та впровадження новітніх інформаційних технологій для забезпечення ефективної організації навчального процесу; проведення нарад-семінарів з питань організації навчального процесу та методичного забезпечення якісної підготовки фахівців із заступниками деканів з навчально-методичної роботи, головами методрад факультетів та методкомісій напрямів і спеціальностей; визначення перспектив та пріоритетних напрямів розвитку навчальної та науково-методичної роботи в університеті. У процесі експертизи ЕГ пересвідчилася, що до процедур внутрішнього забезпечення якості ОПП змістовно були залучені не лише гарант освітньої програми та члени проектної групи, а й кафедри та науково-дослідні підрозділи університету, а також окремі штатні науково-педагогічні працівники. Питання якісних показників ОПП узгоджуються із завідувачем випускової кафедри, фахівцями навчального відділу, затверджуються вченою радою та вводяться в дію наказом ректора. Також ЕГ стало відомо, що до внутрішньої оцінки якості ОПП на рівні факультету залучається профільна кафедра, методична комісія та вчена рада факультету, діяльність яких курується навчальним відділом Університету та навчально-методичною комісією Вченої ради Університету. Під час фокус-груп ЕГ з'ясувала, що зацікавлення в якості освіти виражається в участі здобувачів ВО в обговореннях ОПП та опитуваннях стосовно якості викладання; підвищенні кваліфікації науково-педагогічних працівників; забезпеченні та використанні ресурсів, необхідних для організації освітнього процесу; публікації новин про діяльність університету на офіційному сайті та в соціальних мережах (facebook, instagram, youtube); створенні та дотриманні правил академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Моніторинг ОПП проводиться через анкетування здобувачів, роботодавців та випускників. Роботодавці залучаються до процесу обговорення ОПП. Всі стейкхолдери вболівають за реалізацію ОПП Богослов'я і вважають її затребуваною.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Залучення певних груп стейкхолдерів до перегляду ОПП не має системного характеру, тому ЕГ рекомендує систематизувати та збільшити можливість залучення випускників та роботодавців та проводити анкетування всіх зацікавлених сторін щодо врахування їх думки в рамках моніторингу ОПП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

В ЧНУ опрацьовані Положення, які регулюють систему внутрішнього забезпечення якості ОПП. ЗВО підтримує контакт з випускниками. Є налагоджена добра співпраця з роботодавцями широкого масштабу. Зазначені слабкі сторони свідчать про недостатнє залучення стейкхолдерів до постійного процесу перегляду та оновлення ОПП. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, ЕГ вважає, що слабкі сторони, а саме не систематичне залучення випускників до перегляду ОПП та недоліки за критерієм 8 не є суттєвими, адже в короткий час їх можна вирішити, запровадивши систематичну мережу залучення випускників до моніторингу ОПП, через збори, анкетування тощо.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ з'ясувала, що правила та процедури, які регулюють права та обов'язки учасників освітнього процесу, є чіткі та зрозумілі. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регламентовані та оприлюднені на офіційному сайті ЧНУ <http://www.chnu.edu.ua/index.php?page=ua/news>. Кожен бажаючий у вільному доступі в розділі Нормативні документи <https://cutt.ly/CEPcr94> може ознайомитися з наступними документами: Статутом ЧНУ <https://cutt.ly/7EI2gGo>, Етичним кодексом <https://cutt.ly/TEPxlMJ>, Правилами внутрішнього розпорядку <https://cutt.ly/yEPxmsn> та іншими. В результаті фокус-груп здобувачі підтвердили, що потрібну їм інформацію вони можуть знайти на офіційному сайті університету в тому чи іншому розділі. ОПП Богослов'я має до розпорядження окремий сайт Богословського відділення <https://bogoslov.cv.ua>, котрий значно наповнений потрібною інформацією щодо реалізації ОПП та ведення освітнього процесу. Проте, ЕГ рекомендує узгодити відповідність поданої інформації на сайті з дійсною щодо керівництва дипломними роботами http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=4311s.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

ЕГ з'ясувала, що з метою отримання запитань, зауважень та пропозицій на офіційному сайті ЧНУ надані всі потрібні контакти для зворотнього зв'язку. ЕГ з'ясувала, що проект ОПП був своєчасно опублікований на офіційному сайті <http://philology.chnu.edu.ua/?p=6315> для громадського обговорення в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства, та є наявна електронна пошта для відгуків, зауважень чи пропозицій. Інтерв'ювання учасників надало відомості, що громадськість мала можливість до подібного ознайомлення.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному сайті ЧНУ оприлюднюється достовірна інформація про ОП: Освітня програма <https://cutt.ly/3EP7bAL>; навчальний план <https://cutt.ly/mEPoWoD>. ЕГ вважає за потрібне підкреслити, що на сайті є розміщені Силабуси http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=4449 не тільки нормативно-обов'язкового, але й

вибіркового блоку дисциплін. Також у вільному доступі на сайті філологічного факультету є розміщені форми анкетування для стейкхолдерів ОПП http://philology.chnu.edu.ua/?page_id=5449. Проте, ЕГ рекомендує вивести їх із рубрики «Освітньо-професійні програми» шляхом створення окремої рубрики, щоб зробити більш доступними. Окремі аспекти прав та обов'язків здобувачів ВО на ОПП регулюються в ЧНУ Положеннями: Про організацію освітнього процесу, Про порядок навчання студентів за індивідуальним графіком, Про порядок переведення, відрахування, поновлення та переривання навчання студентів, Про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у ЧНУ, Про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти, Про порядок реалізації студентами права на вільний вибір навчальних дисциплін, Про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Ці документи є у вільному доступі на сайті університету <http://chnu.cv.ua/index.php?%20page=ua/scienc/02%20osvitniad/02>

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

У вільному доступі є силабуси та робочі програми дисциплін ОПП. Наявні чітка форма зворотнього зв'язку для висловлення своїх зауваг та пропозицій через заповнення анонімної форми опитування.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ рекомендує проводити періодичні перегляди сайту, узгоджуючи між собою усі дані, та вдосконалити пошукову систему.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Через сайт подається вся потрібна інформація про освітній процес на ОПП. На офіційному сайті ЧНУ у вільному доступі представлені основні документи, що визначають права та обов'язки учасників освітнього процесу. ОПП була представлена до публічного обговорення. У вільному доступі є силабуси та робочі програми дисциплін ОП. Зважаючи на наведені сильні сторони та позитивні практики, ЕГ вважає, що слабкі сторони та недоліки за критерієм 9 не є надто суттєвими.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Гарант ОПП всіляко сприяв якісному проведенню експертизи і миттєво реагував на запити ЕГ надаючи усі потрібні документи, що є додатковим свідченням наявності і упорядкованості усіх потрібних документів. Під час фінального брифінгу ректор особисто записав усі рекомендації ЕГ та пообіцяв доопрацювати усі виявлені недоліки та пропозиції як такі, що допоможуть покращити програму.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Дуда Назар Миронович

Члени експертної групи

Дудченко Андрій Володимирович

Жук Андрій Васильович